

Source : ผู้จัดการสุดสัปดาห์

Date : 13 พ.ย. 2560 Page : 9

No :

เปิดเสรี! มท. 1 พร้อมเสิร์ฟ โรงไฟฟ้าขยะแสนล้าน

ทะเลาะลงลยปลดล็อกทุกพันธนาการเรียบร้อยแล้วสำหรับโครงการโรงไฟฟ้าขยะที่รัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีแผนบูรณสร้างทั่วประเทศมูลค่านับแสนล้านบาท ภายใต้การขับเคลื่อนแบบเบ็ดเสร็จโดยรวบอำนาจการจัดการเกือบทั้งหมดมาอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย

โดยปรากฏการณ์ล่าสุดท้ายก็คือ การเปิดช่องให้ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการหรือร่วมดำเนินการได้แทบทุกขั้นตอน โดยอำนาจการอนุมัติอยู่ในมือ "มท. 1" พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ที่ออกมาสอดรับกับ พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งเพิ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 พ.ย. 2560 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ หลังจากการทำคลอด พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้อำนาจมหาดไทยจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองท้องถิ่น (อปท.) ออกข้อกำหนดจัดเก็บค่าจัดการขยะมูลฝอยทั้งค่าเก็บค่าขน และอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการโดยไม่ให้ถือเป็นกิจการร่วมทุนตาม พ.ร.บ.ร่วมทุนรัฐ-เอกชนฯ 2556 เป็นการรวมศูนย์อำนาจบริหารจัดการขยะมาไว้ที่มหาดไทย และปลดล็อกความยุ่งยากในการนำขยะชุมชนไปผลิตไฟฟ้า โดยไม่ติด พ.ร.บ.ร่วมทุนฯ จากเดิม อปท.ไม่สามารถเข้าไปร่วมทุนกับเอกชนได้

พล.อ.อนุพงษ์จึงได้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวข้างต้น ให้สอดรับกับ พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ โดยหลักการของประกาศฉบับนี้คือ "การบริหารจัดเก็บ ขน กำจัด ขยะมูลฝอยแบบใหม่" ทั่วประเทศ เพื่อบังคับและกำกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประกาศฉบับนี้ มีอยู่ 4 หมวด 25 ข้อ รวมถึงบทเฉพาะกาล โดยมีหลักการตั้งแต่ข้อ 4 - 25 ใน "หมวด 1" ว่าด้วย บททั่วไป ข้อ 4 กับข้อ 5 ว่าด้วย อำนาจหน้าที่ "ราชการส่วนท้องถิ่น" ส่วน "หมวด 2" ข้อ 6-12 ว่าด้วย "การเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย" และ "หมวด 3" ข้อ 13-21 ว่าด้วย "การมอบหมายให้เก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย" ส่วน "หมวด 4" ว่าด้วยการ "การดำเนินการใช้ และหาประโยชน์" ของขยะมูลฝอย โดยให้ท้องถิ่นรับคำแนะนำจากกรรมการ

เมื่อพินิจพิจารณาแล้ว จะเห็นว่า สาระสำคัญของประกาศนี้ จะอยู่ที่หมวดที่ 3 ซึ่งให้ความสำคัญกับ "ผู้เก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย" เช่น ราชการส่วนท้องถิ่น อาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย

หรือกรณีราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นจะเป็นประโยชน์ แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่ราชการส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง และอาจมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย "โดยอนุโลม" หรือจะให้คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง แนะนำและกำกับในการรวมกลุ่มก็ได้

กรณีราชการส่วนท้องถิ่น "ไม่อาจดำเนินการได้" หรือ "กรณีมีดำเนินการข้ามเขตจังหวัด" ให้ขอคำแนะนำของคณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง เท่านั้น

ไฮไลต์สำคัญของประกาศฉบับนี้ คือ อาจมอบหมายให้ "ภาคเอกชน" เข้ามาดำเนินการหรือร่วมดำเนินการ หากจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่ราชการส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง โดยให้คำนึงถึง

"(1) ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินการและการใช้ทรัพยากรของราชการส่วนท้องถิ่น (2) การยึดถือวินัยการเงินการคลัง (3) ประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจจากการดำเนินการ (4) ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง (5) การจัดสรรความเสี่ยงที่เหมาะสมกับการดำเนินการระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นกับเอกชน (6) สิทธิและประโยชน์ของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ และ (7) การส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมระหว่างเอกชนที่ประสงค์จะร่วมกับราชการ ส่วนท้องถิ่น" โดยดำเนินการตาม "กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ"

นอกจากนั้น คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง จะมีบทบาทอย่างมาก เช่น ให้คำแนะนำราชการส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำข้อเสนอเพื่อให้ รวม.มหาดไทย หรือผู้รัฐมนตรีมอบหมายให้ความเห็นชอบ

กล่าวง่ายๆ คือ จะมีการกำหนดสเปกของภาคเอกชน เช่น

ต้นทุนการดำเนินการในภาพรวมและมูลค่าของการดำเนินการ รวมทั้งสัดส่วนการลงทุน ของราชการส่วนท้องถิ่นและเอกชนต่อมูลค่าของการดำเนินการ, รูปแบบและระยะเวลาการมอบหมาย ให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการ, ประสิทธิภาพผลตอบแทน ในด้านต่างๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องแสดงให้เห็นอัตราผลตอบแทนทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ และลักษณะการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนของการดำเนินการ

รวมไปถึง ผลกระทบ ซึ่งครอบคลุมทั้งผลกระทบโดยตรง และโดยอ้อมจากการดำเนินการ ตลอดจน วิธีการป้องกัน ลด หรือแก้ไขเยียวยาผลกระทบดังกล่าว; ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องและ แนวทางการบริหารความเสี่ยงของการดำเนินการ, ความพร้อม ของราชการส่วนท้องถิ่นผู้จัดทำข้อเสนอ ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด รวมถึงการศึกษาการดำเนินการตามกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของราชการ ส่วนท้องถิ่นผู้จัดทำข้อเสนอ การจัดทำข้อเสนอมิให้ใช้บังคับกับการกำจัดมูลฝอย

การให้ภาคเอกชน มาดำเนินการหลังจาก มท.1 เห็นชอบแล้ว ต้องนำกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ใช้วิธีการ "ประมูล" ก่อน หรืออาจจะ "ไม่ใช้วิธีประมูลก็ได้" โดยมี "ช่องทางพิเศษ" ให้ขอ คำแนะนำจากคณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง ก่อนเสนอ มท.1 เช่นกัน โดยจะมีหลักเกณฑ์ตามที่ มท.1 กำหนด เช่น ความจำเป็นเร่งด่วนจากเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้, หรือ หากใช้วิธีการประมูลจะไม่คุ้มค่า

หลังจากคัดเลือกแล้วจะต้องทำสัญญาที่ผ่านการตรวจ พิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อไม่ให้มีปัญหาในเรื่องของ ข้อพิพาทในอนาคต

นั่นก็เท่ากับว่า เป็นการออกกฎกติกาเปิดช่องอ้าซ่าให้ใช้ "วิธีพิเศษ" รวบรวมตัดตอนให้การประมูลผ่านเข้ามาทาง "ช่องทาง พิเศษ" เอาไว้เสร็จสรรพ ก็อย่างที่รู้กันว่าการประมูลด้วยวิธีพิเศษ นี้เป็นการลัดขั้นตอน และขึ้นอยู่กับผู้ที่กุมอำนาจ หรือ มท.1 เป็น สำคัญว่าจะเอาหรือไม่เอาใคร

เป็นสุดยอดปลายทางของการปลดพันธนาการในวาระ แห่งชาติเรื่องการจัดการขยะ ซึ่งก่อนหน้านี้รัฐบาลยุบปลดกันทุก ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

นับตั้งแต่การออกคำสั่งยกเว้นให้โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงทุกขนาด ไม่ต้องทำรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือไอเอ ตามประกาศกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและ ขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 19 ส.ค. 2558

การปลดล็อกเรื่องฝังเมือง โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 ออกคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่ง ชาติที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2559 เพื่อยกเว้นการ ใช้บังคับผังเมืองร่วมกับโรงผลิตไฟฟ้า โรงผลิตก๊าซ โรงกำจัดขยะ โรงไฟฟ้าขยะ และโรงงานรีไซเคิลขยะและของเสีย

ลงทุนลงแรงปลดทุกพันธนาการเพื่อวาระแห่งชาติจัดการ ขยะคราวนี้ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ ภายใต้การเดินเครื่องของ มท.1 จะมีอะไรในกอไผ่อย่างน้อยแค่ไหนเป็นเรื่องที่ชวนจับตา อย่างยิ่ง เพราะอภิมาโพรเจกต์นี้มีมูลค่ามหาศาล จากเริ่มต้น นำร่องเพียง 3 พันล้านบาท ได้ขยับเพิ่มขึ้นมาเป็น 2 หมื่นกว่าล้าน และเพิ่มขึ้นเป็น 5 หมื่นล้าน พร้อมกับแพลนงบก้อนใหญ่ตาม แผนแม่บทบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศในระยะเวลา 6 ปี (พ.ศ.2559-2564) เอาไว้ถึง 178,600 ล้านบาท แบ่งเป็นงบประมาณของรัฐ 94,600 ล้านบาท และการลงทุนจากเอกชนอีก 84,000 ล้านบาท

เวลานี้ จึงจะเห็นความเคลื่อนไหวคึกคักจากปากฝั่งเอกชน ที่เข้าจับจองพื้นที่ อปท.ทั่วประเทศเพื่อเข้ารับงานบริหารจัดการ ขยะ พร้อมกับเตรียมผูกโรงไฟฟ้าขึ้นเป็นดอกเห็ด

แต่ในขณะเดียวกันเสียงคัดค้านของชาวบ้านก็มีทุกหัว ระแหงเช่นเดียวกัน และทำให้ 6 โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ขยะที่ตั้งทำอยู่ในขณะนี้ คือ การก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี, อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี, อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา, อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์, ต.บางไทรต. อ.เมืองฯ จ.สมุทรสาคร โรงไฟฟ้าขยะ ต.เชียงรากใหญ่ อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ยังไม่ไปถึงไหน

เมื่อเสียงค้านดังขึ้นเรื่อยๆ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ก็ออกหน้ามารับว่าโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะทั้ง 6 โครงการ ตามข่าวขณะนี้ยังไม่ได้มีการจัดทำ และเสนอแผนงาน / โครงการ ต่อกระทรวงมหาดไทย แต่อย่างใดทั้งสิ้น **คล้ายอาการนกหวาด เกาทัณฑ์** หลังจาก มท.1 เจ็บหนักจากพิษ "ปากระฆิงแดง"

ขณะนี้แล้ว แม้อภิมาทุหมทรัพย์โรงไฟฟ้าขยะแสนล้านจะอยู่ แค่สุดเดือนมื่อสอยและพร้อมเสิร์ฟแบบกาลาดินเนอร์ แต่ถึงที่สุด แล้ว "ไอ้เสือตะวันออก" อาจได้รับประทานเพียง "เห็บ" เท่านั้น ■